

Képzési nap anyaga

2013. június 5.

- I. Az Ást. 2012. április 15-i módosításának előzményei, koncepciója és konkrét hatása az áldozatsegítő szolgálat eljárásaira**
  1. A módosítás szükségessége, előzménye
  2. A szabályozás koncepciója
  3. Tényleges jogszabályi változások
  4. A jogalkalmazás gyakorlati tapasztalatai

- II. Szabálysértési jog az áldozatsegítő szolgálatok működésében**
  1. A szabálysértési sértettek jogai az eljárásban
  2. A szabálysértés intézményrendszere
  3. A szabálysértési eljárás

- III. Workshop 1.**

Kárenyhítési esetek tapasztalatai és gyakorlati problémái

- IV. Workshop 2.**
  1. Gyermekvédelmi jelzőrendszer működésének gyakorlati problémái
  2. Emberkereskedelem áldozatainak speciális helyzete hazai és külföldi példák alapján

- V. Workshop 3.**

Pszichológiai segítségnyújtás, különösen a családon belüli erőszak áldozatai esetében

I.

Az Ást. 2012. április 15-i módosításának előzményei, koncepciója és konkrét hatása az áldozatsegítő szolgálat eljárásaira

1. A módosítás szükségessége, előzménye

Az Országgyűlés a 2012. április 10-i ülésnapján nagy többséggel elfogadta a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény és az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról, valamint a katasztrófavédelemmel kapcsolatos egyes törvényi rendelkezések módosításáról szóló törvényt (a továbbiakban: Szabsmódtv.), ami 2012. április 15-én lépett hatályba.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 2012. április 15-ei hatályba lépésével a szabálysértési értékhatár az addigi húszezer forintról ötvenezerre emelkedett. A változás összhangban van a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvénnyel is, ami 2013. július 1-jén lép hatályba.

A Szabs. tv. preambuluma és 1. §-a egyaránt kriminális, törvény által büntetni rendelt, társadalomra veszélyes cselekményként definiálja a szabálysértéseket. Ezzel a megközelítéssel kvázi-trichotóm rendszer jött létre, a szabálysértési jogot egyértelműen a büntetőjog felé közelítve. Ez a közeledés az áldozatok szempontjából pozitívan értékelhető, mivel számukra a szabálysértés és a bűncselekmény elszenvedése között nincs jelentős különbség olyan szempontból, hogy mindkét esetben ők szenvedik el a kriminális cselekmény hátrányos következményeit. Erre tekintettel viszont szükségessé vált az áldozatok segítségével kapcsolatos joganyagot is ebbe az irányba elmozdítani, hogy ne váljék ketté a szabálysértési és a bűncselekményi áldozatok helyzete, előbbieket indokolatlanul hátrányos helyzetbe hozva.

Amennyiben a mostani módosítás elmaradt vagy megcsúszott volna, éppen azok estek volna el az áldozatsegítő szolgálatok által nyújtható támogatások lehetőségétől, akik arra a legjobban rászorulnak. A szabálysértési értékhatár módosítása tehát változatlanul hagyott jogszabályi feltételek mellett hatással lett volna az áldozatsegítő szolgálat segítségnyújtási lehetőségeire, ami ellentétes volna a bűncselekmény következtében hátrányt szenvedett, krízishelyzetbe került személyek érdekeivel.

Még időben sikerült azonban kidolgoznia a KIMISZ-nek egy olyan javaslatot, ami nemcsak megakadályozta a szakterületet hátránnyal fenyegető helyzetet, hanem még ki is terjesztette a segítségnyújtásra jogosultak körét valamennyi tulajdon elleni szabálysértés áldozatára. A bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Ást.) ezzel továbbra is eleget tesz a társadalmi szolidaritás és a méltányosság elveinek, hozzáférést biztosítva az áldozatoknak a szükséges támogatásokhoz. Ezen fő változás mellett a módosítás további kisebb-nagyobb változtatásokat is végez az Ást.-n.

Az Ást. hatályának szabálysértési áldozatokra történő kiterjesztése megszünteti az alapvető jogok biztosa által már régóta sérelmezett, és a hátrányos megkülönböztetés alapjogi tilalmába ütköző különbségtételt a bűncselekmények és szabálysértések áldozatai között (ld. az állampolgári jogok országgyűlési biztosának az AJB 3829/2010. számú ügyben készített jelentését).

2. A szabályozás koncepciója

Az Ást. hatályának változása

Az Ást. személyi hatálya kisebb részben szűkült, nagyobb részben azonban kibővült.

- nem természetes személyek – A jogi személyek, jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok kikerültek a törvény hatálya alól, áldozatként az Ást. immár csak természetes személyeket ismerhet el. Ez a változás a jogalkalmazói gyakorlatban nem jelentett nagy változást, mivel korábban sem volt jellemző, hogy jogi személyek áldozatként jelentek meg az eljárásban. Mivel a nem természetes személy sérelmére elkövetett bűncselekmény következtében közvetetten hátrányt szenvedő természetes személyek áldozati státusza továbbra is elismert maradt, ezért ők hátrányt nem szenvednek a módosítással.
- tulajdon elleni szabálysértések áldozatai – A módosítás legnagyobb jelentőséggel bíró eleme, hogy az Ást. hatályát kiterjesztette a tulajdon elleni szabálysértések áldozataira is, megnyitva számukra az Ást. támogatási rendszeréhez való hozzáférés lehetőségét. A jogszabály-módosítás kidolgozása során megvizsgáltuk, hogy vajon szükséges lenne-e ennél tágabb szabálysértési körre is kiterjeszteni az áldozati kört, azonban a Szabstv. XXIII-XXXI. fejezeteiben meghatározott többi szabálysértési tényállás esetén hol a deliktum jellege, hol a védett jogi tárgy jellemzői miatt ezt nem láttuk indokoltnak. Így az Ást. szerinti támogatásokra kizárólag a Szabstv. 177. §-ában meghatározott tulajdon elleni szabálysértések áldozatai lehetnek jogosultak (a törvényben rögzített feltételek megléte esetén).

A hatály változásával szükségszerűen módosuló rendelkezések

Az Ást. hatályának változásával a törvény egészében több technikai módosítást kellett átvezetni, hiszen megalkotásakor az Ást. kifejezetten a bűncselekményekre és a büntetőeljárásra épült. A Szabstv. 30. § a)-d) és f)-h) pontjai tartalmazzák az apróbb, valóban technikai, szövegcsere módosításokat, a 15. § pedig a jelentősebbeket.

A Szabstv. 95. §-ának módosítása jelenti annak a biztosítékát, hogy az áldozatsegítő szolgálat tudomást szerezzen a szabálysértési hatóságtól az eljárás eredményéről. Ennek jelentősége lehet a visszatérítésre kötelezés és a kiadott hatósági bizonyítványok érvényessége szempontjából is.

A szolgálat által megismerhető információk körének bővülése

Az áldozatsegítő szolgálat által megismerhető információk köre két ponton bővült, amelyek jelentős segítséget nyújthatnak a jogszabályban meghatározott feladatok ellátásához.

Az Ást. 13. § módosítása megteremtette a lehetőségét, hogy a támogatás feltételeinek vizsgálata céljából immár az áldozat vagy hozzátartozójának számlavezető bankját, takarékpénztárát megkereshesse az áldozatsegítő szolgálat. Akut krízishelyzet esetén természetesen továbbra sem indokolt élni ezzel a lehetőséggel, azonban esetleges visszaélések esetén vagy soron kívüli ügyintézés nem igénylő esetekben ez egy újabb eszközt biztosít a szolgálat számára.

Alkotmányossági okok miatt volt szükség az Ást. 13. § (2) bekezdésének megalkotására, ami részletesen kimondja, mit kell érteni a „támogatás feltételeinek vizsgálata” kifejezés alatt. Gyakorlati szempontból azonban ez a rendelkezés semmi újat nem jelent, az eddigi jogalkalmazást nem befolyásolja.

Az Ást. 15. § (2a) bekezdése a visszatérítések esetén teszi lehetővé a biztosítási titok megismerését, így a szolgálat közvetlenül a biztosítóktól szerezhet információt arról, hogy a kapott támogatás ebből a forrásból megtérült-e.

A nyilvántartással kapcsolatos felhatalmazás

Az Ást. 42. § (1) bekezdése az áldozatsegítő szolgálat feladatául jelöli ki azt, hogy figyelemmel kísérisse az áldozati jogok érvényesülését, és hogy ennek keretében évente elemző jelentést készítsen. Ehhez

egyebek mellett azzal is szükséges tisztában lenni, hogy a szolgálathoz forduló áldozatok milyen bűncselekmények miatt kérik a segítséget. Az Ást. korábban hatályban volt megszövegezéséből azonban csupán indirekt módon volt levezethető, hogy az áldozatsegítő szolgálat nyilvántarthatja az áldozatokat ért bűncselekmény típusát is. A módosítás ezt a helyzetet teszi egyértelművé, kimondva, hogy az áldozatsegítő szolgálat jogosult annak nyilvántartására, hogy a hozzá forduló ügyfél milyen bűncselekmény vagy szabálysértés áldozatává vált.

Az azonnali pénzügyi segély célja

Az Ást. 27. § (1) bekezdése a módosítást megelőzően lehetővé tette, hogy az áldozatsegítő szolgálat „más hatóság által előlegként biztosított támogatást a bizonylat szerint” megtérítsen. A Szabsmódtv. hatályon kívül helyezte ezt a gyakorlatban alkalmazhatatlannak bizonyult fordulatot.

Jogalkotási hibák kijavítása

A módosítás a jogalkotásról szóló törvény előírásainak megfelelően pontosította az Ást. 45. § (3) bekezdését és ugyanezen okból hatályon kívül helyezte a 46. § (1) bekezdés c) pontját.

A végrehajtási rendelet módosítása

A vhr. módosításának egyik oka az Ást. hatályának változása. Erre tekintettel szükséges a tulajdon elleni szabálysértéseknek megfelelő kategóriák megjelenítése a kérelem-nyomtatványon, ami a rendelet módosításával megvalósul. Kisebb módosítás szükséges a támogatás visszatérítése esetén követendő eljárásban is, továbbá egy technikai pontosításra került sor a 15/A. § (1) bekezdésében.

Az Ást. 4. § (3) bekezdése alapján azonnali pénzügyi segélyt meghatározott célokra lehet csak megállapítani, amit meg kell jelölni a kérelemnyomtatványon. A nyomtatvány azonban eddig nem tartalmazta ezen törvényi célokat, így a kérelmezők – a jogszabály pontos ismeretének hiányában – számos esetben nem tudták helyesen kitölteni azt. Emiatt az áldozatsegítő szolgálat kénytelen hiánypótlást kibocsátani, ami olyan mértékű időmúlást eredményez, ami ellentétes az azonnali pénzügyi segély céljával, valamint elkerülhető költségeket is generál. Ennek elkerülését szolgálja az a módosítás, ami bejelölhető módon feltünteti a nyomtatványon az Ást.-ben meghatározott célokat, amelyekre nézve az azonnali pénzügyi segély kérhető.

3. Tényleges jogszabályi változások

Az Ást. hatályának változása

2012. április 14-én hatályos szöveg:

1. § (1) E törvény alkalmazásában áldozat a Magyarország területén elkövetett bűncselekmény sértettje, valamint az a természetes személy, aki a bűncselekmény közvetlen következményeként sérelmet, így különösen testi vagy lelki sérülést, érzelmi megrázkódtatást, illetve vagyoni kárt szenvedett el, ha

- a) magyar állampolgár,
- b) az Európai Unió bármely tagállamának állampolgára,
- c) az Európai Unió kívüli államnak az Európai Unióban jogszerűen tartózkodó állampolgára,
- d) Magyarország területén jogszerűen tartózkodó hontalan személy,
- e) emberkereskedelem áldozata,
- f) az állampolgársága szerinti államnak Magyarországgal kötött nemzetközi megállapodása vagy viszonyosság alapján erre jogosult.

(2) A viszonyosság fennállása tekintetében az igazságügyért felelős miniszter nyilatkozata az irányadó.

(3) Az e törvény szerinti áldozatsegítő szolgáltatás és állami kárenyhítés (a továbbiakban együtt: támogatás) az áldozatot akkor is megilleti, ha

- a) a feljelentés elutasítására, a nyomozás megszüntetésére, az eljárás megszüntetésére, illetőleg a vádlott felmentésére gyermekkor, kóros elmeállapot, kényszer vagy fenyegetés, tévedés, jogos védelem, végszükség vagy előljáró parancsa,
- b) a feljelentés elutasítására, illetve az eljárás megszüntetésére a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 32. §-ában meghatározott büntethetőséget megszüntető ok miatt került sor.

2013. június 30-ig hatályos szöveg:

1. § (1) E törvény alkalmazásában áldozat a Magyarország területén elkövetett bűncselekmény és a Magyarország területén elkövetett tulajdon elleni szabálysértés természetes személy sértettje, valamint az a természetes személy, aki a Magyarország területén elkövetett bűncselekmény vagy a Magyarország területén elkövetett tulajdon elleni szabálysértés közvetlen következményeként sérelmet, így különösen testi vagy lelki sérülést, érzelmi megrázkódtatást, illetve vagyoni kárt szenvedett el, ha

- a) magyar állampolgár,
- b) az Európai Unió bármely tagállamának állampolgára,
- c) az Európai Unió kívüli államnak az Európai Unióban jogszerűen tartózkodó állampolgára,
- d) Magyarország területén jogszerűen tartózkodó hontalan személy,
- e) emberkereskedelem áldozataként azonosított személy, valamint
- f) az állampolgársága szerinti államnak Magyarországgal kötött nemzetközi megállapodása vagy viszonyosság alapján erre jogosult.

(2) A viszonyosság fennállása tekintetében az igazságügyért felelős miniszter nyilatkozata az irányadó.

(3) Az e törvény szerinti áldozatsegítő szolgáltatás és állami kárenyhítés (a továbbiakban együtt: támogatás) az áldozatot akkor is megilleti, ha

- a) bűncselekmény esetén
  - aa) a feljelentés elutasítására, a nyomozás megszüntetésére, az eljárás megszüntetésére, illetve a vádlott felmentésére gyermekkor, kóros elmeállapot, kényszer vagy fenyegetés, tévedés, jogos védelem, végszükség vagy előljáró parancsa,
  - ab) a feljelentés elutasítására, illetve az eljárás megszüntetésére a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 32. §-ában meghatározott büntethetőséget megszüntető ok
- b) tulajdon elleni szabálysértés esetén a feljelentés elutasítására, illetve a szabálysértési eljárás megszüntetésére a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 83. § (1) bekezdés bb) és bc) alpontjában, c)-e) és h)-i) pontjában meghatározott ok miatt került sor.

A szolgálat által megismerhető információk körének bővülése

2012. április 14-én hatályos szöveg:

13. § (1)
(2) A támogatás feltételeinek vizsgálata céljából megkeresésre
- az adóhatóság az adótitokról,
  - a nyomozó hatóság, az ügyész, illetve a bíróság a büntetőeljárás állásáról,
  - a kezelést végző orvos az orvosi titokról,
  - az erre hatáskörrel rendelkező hatóság a 6. § (3) bekezdésében megjelölt jogosultságokról tájékoztatja az áldozatsegítő szolgálatot.
- (3)

2012. április 14-én hatályos szöveg:

15. § (1) Az áldozat a támogatás iránti kérelmet érdemben elbíráló határozat jogerőre emelkedését követő 3 évig köteles visszatéríteni a pénzben nyújtott támogatást, ha
- az eljáró hatóság jogerősen megállapította, hogy a támogatás alapjául szolgáló cselekmény nem bűncselekmény, kivéve az 1. § (3) bekezdése szerinti eseteket,
  - az áldozat a támogatás iránti ügyében valótlan adatot szolgáltatott,
  - a kár vagy a rendkívüli kiadás más forrásból részben vagy egészben megtérült, de legfeljebb a megtérülés mértékéig,
  - a támogatás igénybevétele kizáró ok a támogatást követően következett be.
- (2)
- (3) Az áldozat köteles a támogatást egy összegben, a visszafizetésre kötelező jogerős határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül az „áldozatsegítés” elnevezésű célleírányzat javára megfizetni.
- (4) Az áldozatsegítő szolgálat a visszatérítendő összeg megfizetésére kérelemre, indokolt esetben egy alkalommal legfeljebb hat hónap halasztást vagy részletfizetést engedélyezhet.
- (5) A vissza nem térített támogatás adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül, a teljesítés elmulasztása esetén az áldozatsegítő szolgálat megkeresi a tartozás összegének behajtására hatáskörrel rendelkező szervet.

2013. június 30-ig hatályos szöveg:

13. § (1) A támogatás feltételeinek vizsgálata céljából, megkeresésre
- az adóhatóság az adótitokról,
  - a pénzügyi intézmény a banktitokról,
  - a kezelést végző orvos az orvosi titokról,
  - a nyomozó hatóság, az ügyész, illetve a bíróság a büntetőeljárás állásáról,
  - a szabálysértési hatóság, illetve a bíróság a szabálysértési eljárás állásáról,
  - az erre hatáskörrel rendelkező hatóság a 6. § (3) bekezdésében megjelölt jogosultságokról tájékoztatja az áldozatsegítő szolgálatot.
- (2) Az (1) bekezdés körében a támogatás feltételeinek vizsgálata alatt
- azonnali pénzügyi segély iránti kérelem esetén a 4. § (3) bekezdésében és a 27. § (1) bekezdésében,
  - kárenyhítés iránti kérelem esetén a 6. §-ban, a 8. §-ban és a 32. §-ban meghatározott feltételek vizsgálatát kell érteni.

2013. június 30-ig hatályos szöveg:

15. § (1) Az áldozat a támogatás iránti kérelmet érdemben elbíráló határozat jogerőre emelkedését követő 3 évig köteles visszatéríteni a pénzben nyújtott támogatást, ha
- az e törvény szerinti támogatás iránti kérelmet az áldozat bűncselekmény áldozataként nyújtotta be és az eljáró hatóság jogerősen megállapította, hogy a támogatás alapjául szolgáló cselekmény nem bűncselekmény,
  - az áldozat a támogatás iránti ügyében valótlan adatot szolgáltatott,
  - a kár vagy a rendkívüli kiadás más forrásból részben vagy egészben megtérült, de legfeljebb a megtérülés mértékéig,
  - a támogatás igénybevétele kizáró ok a támogatást követően következett be,
  - az e törvény szerinti szolgáltatás iránti kérelmet az áldozat tulajdon elleni szabálysértés áldozataként nyújtotta be és a szabálysértési ügyben eljáró hatóság jogerősen megállapította, hogy a támogatás alapjául szolgáló cselekmény nem tulajdon elleni szabálysértés, kivéve, ha a cselekmény miatt indult szabálysértési eljárást a Szabs. tv. 83. § b)-e) vagy h)-i) pontja alapján szüntették meg.
- (2) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben sem köteles visszafizetni az áldozat a pénzben nyújtott támogatást
- az 1. § (3) bekezdés a) pontja szerinti esetekben, vagy
  - ha a cselekmény tulajdon elleni szabálysértés és ezt az erre hatáskörrel rendelkező szabálysértési hatóság, illetve bíróság jogerősen megállapította, vagy a cselekmény miatt indult szabálysértési eljárást a Szabs. tv. 83. § b)-e) vagy h)-i) pontja alapján szüntették meg.
- (2a) A biztosító a támogatás iránti kérelmet érdemben elbíráló határozat jogerőre emelkedését követő 3 éven belül, az (1) bekezdés c) pontjában

meghatározott feltétel meglétének vizsgálata érdekében megküldött megkeresésre tájékoztatja az áldozatsegítő szolgálatot a biztosítási titokról.

(3) Az áldozat köteles a támogatást egy összegben, a visszafizetésre kötelező jogerős határozat kézhezvételétől számított 30 napon belül az „áldozatsegítés” elnevezésű célleírányzat javára megfizetni.

(4) Az áldozatsegítő szolgálat a visszatérítendő összeg megfizetésére kérelemre, indokolt esetben egy alkalommal legfeljebb hat hónap halasztást vagy részletfizetést engedélyezhet.

(5) A vissza nem térített támogatás adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül, a teljesítés elmulasztása esetén az áldozatsegítő szolgálat megkeresi a tartozás összegének behajtására hatáskörrel rendelkező szervezetet.

A nyilvántartással kapcsolatos felhatalmazás

2012. április 14-én hatályos szöveg:

16. § (1) Az áldozatsegítő szolgálat a tájékoztatásokról és a támogatásokról - a kérelmek elbírálása, a visszatérítési kötelezettség teljesítésének ellenőrzése, valamint megyei és országos statisztikai adatgyűjtés érdekében - nyilvántartást vezet.

(2) A nyilvántartás tartalmazza

a) az áldozatnak a 10. § (3) bekezdésének a) pontja szerinti adatait,

b) a 10. § (3) bekezdésének c) pontja szerinti adatokat,

c) a 11. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti adatokat,

d) a támogatásra vonatkozó adatokat:

1. az eljáró áldozatsegítő szolgálat neve,
2. az igényelt támogatás formája,
3. a határozat tartalma,
4. a határozathozatal helye és időpontja,
5. a jogorvoslati kérelem elbírálása, jogerőre emelkedés időpontja,

6. a megismételt eljárás adatai,

7. a támogatás ellenőrzésére vonatkozó adatok,

8. a közreműködő szervezetek nevei.

(3) Az áldozatsegítő szolgálat a nyilvántartásban rögzített adatokat a tájékoztatás napjától vagy a kérelem előterjesztésétől számított 10 évig tartja nyilván és kezeli.

(4) Az áldozatsegítő szolgálat a nyilvántartás adatairól megkeresésre tájékoztatást ad a büntető- vagy polgári ügyben eljáró bíróság, a büntetőügyben eljáró ügyész vagy nyomozó hatóság, valamint a jogi segítő számára.

Az azonnali pénzügyi segély célja

2012. április 14-én hatályos szöveg:

27. § (1) Az áldozatsegítő szolgálat az áldozati státus elbírálását követően, kérelemre, méltányossági döntés alapján, az áldozat bűncselekmény következtében kialakult helyzetére figyelemmel, az eset összes körülményeit vizsgálva és mérlegelve azonnali pénzügyi segílyt adhat, vagy más hatóság által előlegként biztosított támo-

2013. június 30-ig hatályos szöveg:

16. § (1) Az áldozatsegítő szolgálat a tájékoztatásokról és a támogatásokról - a kérelmek elbírálása, a visszatérítési kötelezettség teljesítésének ellenőrzése, valamint megyei és országos statisztikai adatgyűjtés érdekében - nyilvántartást vezet.

(2) A nyilvántartás tartalmazza

a) az áldozatnak a 10. § (3) bekezdésének a) pontja szerinti adatait,

b) a 10. § (3) bekezdés b) és c) pontja szerinti adatokat,

c) a 11. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti adatokat,

d) a támogatásra vonatkozó adatokat:

1. az eljáró áldozatsegítő szolgálat neve,
2. az igényelt támogatás formája,
3. a határozat tartalma,
4. a határozathozatal helye és időpontja,
5. a jogorvoslati kérelem elbírálása, jogerőre emelkedés időpontja,

6. a megismételt eljárás adatai,

7. a támogatás ellenőrzésére vonatkozó adatok,

8. a közreműködő szervezetek nevei.

(3) Az áldozatsegítő szolgálat a nyilvántartásban rögzített adatokat a tájékoztatás napjától vagy a kérelem előterjesztésétől számított 10 évig tartja nyilván és kezeli.

(4) Az áldozatsegítő szolgálat a nyilvántartás adatairól megkeresésre tájékoztatást ad a büntető-, szabálysértési vagy polgári ügyben eljáró bíróság, a büntetőügyben eljáró ügyész vagy nyomozó hatóság, a szabálysértési ügyben eljáró szabálysértési hatóság, valamint a jogi segítő számára.

2013. június 30-ig hatályos szöveg:

27. § (1) Az áldozatsegítő szolgálat az áldozati státus elbírálását követően, kérelemre, méltányossági döntés alapján, az áldozatnak a bűncselekmény, illetve a tulajdon elleni szabálysértés következtében kialakult helyzetére figyelemmel, az eset összes körülményeit vizsgálva és mérlegelve azonnali pénzügyi segílyt adhat,

gatást a bizonylat szerint megtéríthet.

Jogalkotási hibák kijavítása

2012. április 14-én hatályos szöveg:

45. § (1) Az egyes erőszakos bűncselekmények következtében sérelmet szenvedettek állam általi kárenyhítésének szabályairól szóló 209/2001. (X. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. Rendelet) alapján 2006. január 1-jén folyamatban levő kárenyhítés iránti kérelmek elbírálására e törvényt kell alkalmazni. A 2006. január 1-jén folyamatban maradt kárenyhítés iránti kérelmek eredeti iratait a Biztonságos Magyarországért Közalapítvány a központi áldozatsegítő szolgálatnak küldi meg.

(2) E törvényt kell alkalmazni a hatálybalépését megelőzően elkövetett bűncselekménnyel összefüggésben, ha a kárenyhítés iránti kérelem benyújtását a Korm. Rendelet - mint korábbi jogszabály - lehetővé tette.

(3) E törvénynek a hagyatéki eljárásról szóló törvény 122. § (3) bekezdésével megállapított 15/A. §-át a hatálybalépését megelőzően jogerősen megállapított, de még meg nem fizetett tartozásokra is alkalmazni kell.

46. § (1) Felhatalmazást kap az áldozatsegítésért felelős miniszter, hogy rendelettel állapítsa meg

a) az e törvény szerinti támogatások engedélyezése iránti kérelem előterjesztésére vonatkozó részletes szabályokat, a rászorultság igazolásának módját, a pénzügyi támogatás folyósításának és visszatérítésének részletes szabályait,

b) az áldozatsegítő szolgálatnál foglalkoztatottak képesítési feltételeire vonatkozó szabályokat,

c) az irányítása alá tartozó szervek áldozatsegítő feladatait, azok civil szervezetekkel való együttműködésének formáit.

(2) Felhatalmazást kap az áldozatsegítésért felelős miniszter, hogy rendelettel állapítsa meg az irányítása alá tartozó szervek áldozatsegítő feladatait, azok civil szervezetekkel való együttműködésének formáit.

(3) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy az áldozatsegítő szolgálatot vagy szolgálatokat, ezen belül a támogató hatóságot vagy hatóságokat és a döntő hatóságot vagy hatóságokat rendeletben jelölje ki.

~~vagy más hatóság által előlegként biztosított támogatást a bizonylat szerint megtéríthet.~~

2013. június 30-ig hatályos szöveg:

45. § (1) Az egyes erőszakos bűncselekmények következtében sérelmet szenvedettek állam általi kárenyhítésének szabályairól szóló 209/2001. (X. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. Rendelet) alapján 2006. január 1-jén folyamatban levő kárenyhítés iránti kérelmek elbírálására e törvényt kell alkalmazni. A 2006. január 1-jén folyamatban maradt kárenyhítés iránti kérelmek eredeti iratait a Biztonságos Magyarországért Közalapítvány a központi áldozatsegítő szolgálatnak küldi meg.

(2) E törvényt kell alkalmazni a hatálybalépését megelőzően elkövetett bűncselekménnyel összefüggésben, ha a kárenyhítés iránti kérelem benyújtását a Korm. Rendelet - mint korábbi jogszabály - lehetővé tette.

(3) E törvénynek a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény 122. § (3) bekezdésével megállapított 15/A. §-át a hatálybalépését megelőzően jogerősen megállapított, de még meg nem fizetett tartozásokra is alkalmazni kell.

46. § (1) Felhatalmazást kap az áldozatsegítésért felelős miniszter, hogy rendelettel állapítsa meg

a) az e törvény szerinti támogatások engedélyezése iránti kérelem előterjesztésére vonatkozó részletes szabályokat, a rászorultság igazolásának módját, a pénzügyi támogatás folyósításának és visszatérítésének részletes szabályait,

b) az áldozatsegítő szolgálatnál foglalkoztatottak képesítési feltételeire vonatkozó szabályokat,

~~c) az irányítása alá tartozó szervek áldozatsegítő feladatait, azok civil szervezetekkel való együttműködésének formáit.~~

(2) Felhatalmazást kap az áldozatsegítésért felelős miniszter, hogy rendelettel állapítsa meg az irányítása alá tartozó szervek áldozatsegítő feladatait, azok civil szervezetekkel való együttműködésének formáit.

(3) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy az áldozatsegítő szolgálatot vagy szolgálatokat, ezen belül a támogató hatóságot vagy hatóságokat és a döntő hatóságot vagy hatóságokat rendeletben jelölje ki.

(4) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy az emberkereskedelem magyar állampolgárságú áldozatai és a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező áldozatai azonosításának rendjét, valamint az azonosításra jogosult és jelzésre kötelezett szervezetek és szervezeteket, valamint a védett szálláshelyen nyújtott ellátások feltételeit és részletes szabályait rendeletben állapítsa meg.

A végrehajtási rendelet módosítása

Az áldozatsegítési kérelemnyomtatvány 2012. április 15-étől hatályos változata:

Kérelem-nyomtatvány a bűncselekmények áldozatainak és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény szerinti azonnali pénzügyi segély és/vagy állami kárenyhítés iránti kérelem előterjesztéséhez	A hivatal érkeztető bélyegzője:
--	---------------------------------

A) RÉSZ
SZEMÉLYI ADATOK ÉS A BŰNCSELEKMÉNYRE, VALAMINT TULAJDON ELLENI SZABÁLYSÉRTÉSRE VONATKOZÓ ADATOK

(A nyomtatvány „A” részét azonnali pénzügyi segély és állami kárenyhítés igénylése esetén is ki kell tölteni.)

I. A kérelmező személyi adatai	
1.	Neve:
2.	Állampolgársága:
3.	Születési neve:
4.	Születési helye és ideje:
5.	Anyja születési neve:
6.	Lakcíme:
7.	Értesítési címe*:
8.	Lakástelefon*: Mobiltelefon*: E-mail cím*:
9.	Nem magyar állampolgár kérelmező esetén, Magyarország területén tartózkodás jogcíme:
II. A kérelemre okot adó bűncselekményre, valamint tulajdon elleni szabálysértésre és annak közvetlen következményeként elszenvedett sérelemre vonatkozó adatok	
10.	A bűncselekmény/ tulajdon elleni szabálysértés megnevezése:
11.	A bűncselekmény/ tulajdon elleni szabálysértés elkövetésének helye:
12.	A bűncselekmény/ tulajdon elleni szabálysértés elkövetésének időpontja: ..... év ..... hó ..... nap
13.	A bűncselekmény/ tulajdon elleni szabálysértés elkövetésének rövid leírása: ....
14.	A kérelmezőt ért sérelmek: ☐ testi sérülés:..... ☐ lelki sérülés, érzelmi megrázkódtatás:..... ☐ vagyoni kár: ..... ☐ egyéb: .....
III. Az igényelt támogatás(ok) megjelölése	
15.	Minden áldozat jogosult arra, hogy az áldozatsegítő szolgálat segítséget nyújtson számára a bűncselekmény / tulajdon elleni szabálysértés okozta jogi, szociális, gyermekvédelmi, egészségügyi, társadalombiztosítási, munkaügyi vagy bármely egyéb probléma megoldásához (érdekérvényesítés elősegítése). Jogosult továbbá arra, hogy az áldozatsegítő szolgálat a bűncselekménnyel / tulajdon elleni szabálysértéssel

	<p>összefüggő jogi kérdések rendezése érdekében, rászorultság esetén az áldozati státusz igazolásával ügyvédi támogatáshoz segítse hozzá (jogi segítségnyújtás). Ezen túlmenően az azonnali pénzügyi segílyt és az állami kárenyhítést ezen a nyomtatványon kell kérni. A következő támogatásokat igényelem:</p> <p>☐ azonnali pénzügyi segíly célja:</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; border: none;">☐ lakhatással kapcsolatos kiadás</td> <td style="width: 50%; border: none;">☐ ruházkodással kapcsolatos kiadás</td> </tr> <tr> <td style="border: none;">☐ étellemezéssel kapcsolatos kiadás</td> <td style="border: none;">☐ utazással kapcsolatos kiadás</td> </tr> <tr> <td style="border: none;">☐ gyógyászati jellegű kiadás</td> <td style="border: none;">☐ kegyeleti jellegű kiadás</td> </tr> </table> <p>indoka, krízishelyzet leírása: .....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>☐ kárenyhítés [igénylése esetén a nyomtatvány B) részét is ki kell tölteni!]</p> <p>Az azonnali pénzügyi segíly kizárólag olyan rendkívüli kiadásokra tekintettel kérhető, amelyek megfizetésére az áldozat a bűncselekmény/ tulajdon elleni szabálysértés következtében nem képes.</p>		☐ lakhatással kapcsolatos kiadás	☐ ruházkodással kapcsolatos kiadás	☐ étellemezéssel kapcsolatos kiadás	☐ utazással kapcsolatos kiadás	☐ gyógyászati jellegű kiadás	☐ kegyeleti jellegű kiadás
☐ lakhatással kapcsolatos kiadás	☐ ruházkodással kapcsolatos kiadás							
☐ étellemezéssel kapcsolatos kiadás	☐ utazással kapcsolatos kiadás							
☐ gyógyászati jellegű kiadás	☐ kegyeleti jellegű kiadás							
16.	<p>A pénzben nyújtott támogatás kifizetésének módja:</p> <p>☐ készpénz (Kizárólag azonnali pénzügyi segíly esetén!)</p> <p>Állami kárenyhítés esetén csak az alábbiak választhatóak:</p> <p>☐ postai utalvány (cím: .....)</p> <p>☐ saját névre szóló fizetési számlára utalás: (Pénzforgalmi szolgáltató megnevezése ....., számlaszám: □□□□□□□□-□□□□□□□□-□□□□□□□□)</p>							
IV. Mellékletek (megnevezése, darabszáma)								
17.	1.							
	2.							
	3.							
V. Közlemények								
<p>1. Kijelentem, hogy korábban igénybe vett, pénzben nyújtott áldozatsegítő támogatásokkal kapcsolatos, illetve a jogi segítségnyújtási díjra vonatkozó visszafizetési kötelezettség terhel / nem terhel.</p> <p>2. Kijelentem, hogy jelen kérelmemben feltüntetett bűncselekménnyel / tulajdon elleni szabálysértéssel összefüggésben ugyanilyen tartalmú támogatást korábban kaptam / nem kaptam.</p> <p>3. Kijelentem, hogy valótlan adatszolgáltatás vagy az ellenőrzésre irányuló vizsgálat akadályoztatása miatt velem szemben a támogatást kizáró ok áll fenn / nem áll fenn.</p> <p>4. A nyomtatványt kérésemre – jelenlétemben – az áldozatsegítő szolgálat munkatársa töltötte ki. Igen / Nem</p> <p>5. Egyéb közlendők:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>								

A *-gal jelölt adatok megadása nem kötelező.

Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy az általam tett nyilatkozatok megfelelnek a valóságnak.

A kérelmező a nyomtatvány aláírásával hozzájárul ahhoz, hogy az általa közölt adatokat a fővárosi és megyei kormányhivatal igazságügyi szolgálata és a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Igazságügyi Szolgálata kezelje.

Kelt: ....., 201 . év ..... hó ..... nap.

.....
kérelmező aláírása

4. A jogalkalmazás gyakorlati tapasztalatai

Hatály és átmeneti rendelkezések

A Szabsmódtv. úgy rendelkezett, hogy az Ást. módosítására vonatkozó szabályok 2012. április 15-én lépnek hatályba, ugyanakkor a törvény átmeneti rendelkezéseket nem tartalmazott. Ilyen esetben háttérjogszabályként a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) előírásait kell figyelembe venni. A Jat. 15. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerint a jogszabályi rendelkezést – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a hatálybalépését követően keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint megkezdett eljárási cselekményekre kell alkalmazni.

1. A hatálybalépést követően keletkezett tények és jogviszonyok

A Jat. 15. § (1) bekezdés a) pontja alapján az Ást. új rendelkezéseit a hatályba lépését követően keletkezett tényekre és jogviszonyokra kell alkalmazni. A Jat. 7. § (7) bekezdése szerint a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés a hatálybalépése napjának kezdetén lép hatályba.

Mivel az Ást. módosítása 2012. április 15-étől hatályos, ezért a 2012. április 15-én 00:00 órát követően elkövetett cselekményekre alkalmazható. Hiába kér tehát egy 2012. április 14-én vagy azt megelőzően elkövetett szabálysértés áldozata áldozatsegítő támogatást 2012. április 16-án, nem lesz jogosult, mivel nem minősül áldozatnak. Az Ást. módosításával kiterjesztett új áldozat-fogalom tehát csak a 2012. április 15-én vagy azt követően elkövetett szabálysértések sértettjeire terjed ki.

2. A hatálybalépést követően megkezdett eljárási cselekmények

Mind az Ást., mind a vhr. módosítása tartalmaz eljárási szabályokat (pl. módosuló kérelemnyomtatvány, banktitok vagy biztosítási titok megismerése iránti megkeresés). Ezeket a Jat. 15. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel 2012. április 15-ét követően már minden esetben alkalmazni lehet és kell is, mivel az adott eljárási cselekmény megkezdésének időpontja értelemszerűen későbbi lesz, mint a módosítás hatálybalépésének az ideje.

Felmerül a kérdés, hogy mi történik olyankor, ha egy 2012. április 15-e előtt elkövetett szabálysértés áldozata az új típusú kérelemnyomtatványt tölti ki és nyújtja be. Természetesen az új nyomtatványt kell kitöltenie, azonban az ügyintézőnek észlelnie kell, hogy az ügyfél nem tartozik az Ást. (rá vonatkozó időállapota szerinti) személyi hatálya alá, és ennek megfelelően kell eljárnia, és el kell utasítania a kérelmet.

A Ket. 7. § alapelveként írja elő a közigazgatási hatóság számára, hogy a költségtakarékosság és a hatékonyság elvét követve járjon el mindig. Erre figyelemmel, ha valamely ügyfél a régi kérelemnyomtatványon nyújtja be kérelmét 2012. április 15. után, ez önmagában (ha egyébként minden további feltételnek megfelel) nem jelenti a vhr. 1. § (2) bekezdésének illetve a Ket. 34. § (3) bekezdésének sérelmét, így lehetőleg kerülni kell a hiánypótlási felhívás kibocsátását.

Az Ást. 11. § szerinti igazolás kiállítására jogosult hatóság

Az Ást. 11. § (1) bekezdése szerint az igazolást a büntetőeljárás adott szakaszában eljáró nyomozó hatóság, az ügyész vagy bíróság állítja ki. Az Ást. újonnan beiktatott (7) bekezdése alapján ezen rendelkezést a szabálysértési eljárásban, az ott eljáró szabálysértési hatóságra vonatkozóan is alkalmazni kell.

A Szabstv. 38. § (3) bekezdése alapján a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértések miatt a helyi bíróság jár el, a tulajdon elleni szabálysértések pedig ilyenek minősülnek. Ennek ellenére az Ást. 11. § szerinti igazolást azonban mégis a rendőrségtől kell a legtöbb esetben kérnie az áldozatsegítő szolgálatnak, mégpedig a Szabstv. 117. §-ában foglaltak miatt. Eszerint ugyanis a rendőrség ún. előkészítő eljárást, kvázi nyomozást folytat le az ügyben tett feljelentés alapján, mielőtt a helyi bírósághoz kerülne az ügy. [Erre figyelemmel a rendőrség és a határőrség áldozatsegítő feladatairól szóló 17/2007. (III. 13.) IRM rendelet módosítására nem is volt szükség a Szabsmódtv. által bevezetett változások miatt, mivel ezen rendelet hatálya értelemszerűen kiterjed arra az esetre is, amikor a rendőrség szabálysértési eljárásban jár el.]

A Szabstv. 177. § (4) bekezdése lehetővé teszi azt is, hogy ötv ezer forintot meg nem haladó értékre elkövetett lopás, sikkasztás, jogtalan elsajátítás vagy orgazdaság elkövetőjével szemben az erdészeti szakszemélyzet tagja, a halászati őr, valamint a mezőőr, a természeti és védett természeti területeken a természetvédelmi őr, helyi jelentőségű védett természeti területen az önkormányzati természetvédelmi őr helyszíni bírságot szabjon ki. A Szabstv. 99. § (1) bekezdése alapján a helyszíni bírság kiszabásának feltétele, hogy ismert legyen az elkövető, és ő a szabálysértés elkövetését elismerje. Azon – várhatóan kivételesen előforduló – esetekben, amennyiben az ilyen módon lefolytatott szabálysértési eljárásnak ismert természetes személy sértettje is van, aki áldozatsegítő támogatást kér, az igazolás kiállítása érdekében ezen eljáró szerveket kell megkeresni.

A tulajdon elleni szabálysértések és az azonnali pénzügyi segély

A Szabstv. 177. § (1)-(3) bekezdése sorolja fel azokat a tulajdon elleni szabálysértéseket, amelyek áldozatai jogosultak lehetnek áldozatsegítő szolgáltatásokra. Az a körülmény azonban, hogy valakire kiterjed az Ást. személyi hatálya, mindössze szükséges, de nem elégséges (sine qua non) előfeltétele annak, hogy ténylegesen valamely támogatási formában részesüljön. Ezért azt minden konkrét esetben – így főleg az azonnali pénzügyi segély iránti kérelmeknél – továbbra is külön vizsgálni kell, hogy a szabálysértés áldozata olyan helyzetbe került-e, ami megalapozza a támogatás megállapítását.

Hangsúlyozni kell, hogy az Ást.-módosítás kezdeményezésének elsődleges célja az volt, hogy a szabálysértési értékhatár felemelését követően az immár csupán szabálysértésnek minősülő esetekben továbbra is megmaradjon az áldozatok valamennyi olyan joga, ami ezen időpontot megelőzően az Ást. alapján megillette őket, nem elveszítve az ügyfélkör egy jelentős részét. A jogszabály-módosítás előkészítése során sikerült ezt a célt még kedvezőbbre váltani, így értékhatártól függetlenül valamennyi tulajdon elleni szabálysértés áldozata jogosulttá vált elméletben a támogatásokra. A gyakorlati jogalkalmazás során azonban figyelemmel kell lenni az imént ismertetett jogalkotói szándéokra, ami nélkül a módosítás egésze sem jöhetett volna létre. Így nem számolunk azzal, hogy a kifizetendő azonnali pénzügyi segélyek összegében jelentős növekedés következne be a jövőben. A 20.000 forint alatti értékre elkövetett tulajdon elleni szabálysértések áldozatai ugyanis az alacsony eltulajdonított összegre figyelemmel várhatóan nem felelnek meg a támogatási feltételeknek (a cselekmény következtében kialakult krízishelyzet).

A tulajdon elleni szabálysértések és az érdekérvényesítés elősegítése

Az érdekérvényesítés elősegítése szolgáltatást igénylők körében várható számottevő ügyfélszám-növekedés. Akinek a bűncselekmény során eltulajdonítják a személyes iratait, az jelenleg ezen szolgáltatás keretében kérheti, hogy az áldozatsegítő szolgálat állítson ki a számára hatósági bizonyítványt, amivel igazolhatja áldozati státuszát. A közigazgatási hatósági eljárásban a személyes költségmentesség megállapításáról szóló 180/2005. (IX. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. r.) szerint adható költségmentesség feltételeinek vizsgálata során az áldozat bűncselekmény következtében kialakult krízishelyzete olyan, különös méltánylást érdemlő körülmény (vis maior esemény), ami lehetővé teszi az érintett hatóság (okmányiroda, adóhatóság stb.) számára a Korm. r. 6. § alkalmazását. Az ügyfél ezt a helyzetét az áldozatsegítő szolgálat által kiállított hatósági bizonyítvánnyal tudja igazolni. Amennyiben azonban a cselekmény valamely tényállási elem hiányában nem minősül a Btk. 277. § szerinti visszaélés okirattal vétségnek, és az okozott kár alacsony összege miatt lopás bűncselekmény elkövetése sem állapítható meg, az ügyfél eddig nem kérhette, hogy a számára hatósági bizonyítvány kiállításával igazolja az áldozatsegítő szolgálat az áldozati státuszt. 2012. április 15-étől ez változik, így az iratok pótlásában való, a fentiek szerinti közreműködést a szabálysértések áldozatai is kérhetik, ha személyes irataikat az elkövető eltulajdonította. Az okmányt kiállító hatóság – ahogyan eddig, úgy továbbra is – a Korm. r. szerint jár el, mérlegelési jogkörben, így az indokolatlan költségmentességi kérelmeket elutasíthatja.

II.

Szabálysértési jog az áldozatsegítő szolgálatok működésében

1. A szabálysértési sértettek jogai az eljárásban

Az áldozatsegítő támogatások szempontjából az áldozat tarthat a „közvetlen” (a sértett) és a „közvetett” áldozati körbe (az a természetes személy, aki a bűncselekmény közvetlen következményeként szenvedett sérelmet). A büntetőeljárás és szabálysértési eljárásban a sértett fogalmának meghatározása azonos. A Be. 51. § (1) bekezdése értelmében „*sértett az, akinek a jogát vagy jogos érdekét a bűncselekmény sértette vagy veszélyeztette*”, a Szabstv. 54. § (1) bekezdése szerint pedig „*az, akinek a szabálysértés sértette vagy veszélyeztette a jogát vagy a jogos érdekét.*”

Az Ást. 9. § (1) a) pontja alapján az „*áldozatsegítő szolgálat a hozzá forduló ügyfelet tájékoztatja a büntető-, illetve szabálysértési eljárásbeli jogairól és kötelezettségeiről*”. Az Ást. 9. § (1) bekezdés felsorolása konkrét kötelezettségeket tartalmaz a tájékoztatás tartalmára vonatkozóan, ez azonban nem zárja ki azt, hogy a tájékoztatás ezeken kívül más kérdésekre is kiterjedjen.

Az Ást. 9. § (1) bekezdésének a) pontja alapján az áldozatsegítő szolgálat tájékoztatja a hozzá fordulót a büntető- illetve szabálysértési eljárásbeli jogairól és kötelezettségeiről. Ebben a körben alapvetően a sértettek, illetve tanúk jogai és kötelezettségei merülnek fel, amelyek az előbbiektől tekintetében részben attól is függnek, hogy a sértett milyen pozícióban szerepel az eljárásban.

Fontosabb sértetti jogok a szabálysértési eljárásban:

- a) A sértett az eljárás bármely szakaszában észrevételt, indítványt tehet, jogairól és kötelezettségeiről a szabálysértési hatóságtól, az ügyésztől és a bíróságtól felvilágosítást kérhet, megtekintheti az őt érintő iratokat, azokról másolatot kérhet, illetve készíthet. [54. § (2) bekezdés]
- b) A sértett – a Szabstv.-ben meghatározott feltételek mellett – kérheti az eljárás alá vont személytől a szabálysértés folytán keletkezett kárának megtérítését. [54. § (3) bekezdés]
- c) A sértett az őt megillető jogokat képviselője útján is gyakorolhatja. [54. § (4) bekezdés]
- d) Ha tanúként szerepel az ügyben, az adatai zártan kezelését kérheti. [63. § (1) bekezdés]
- e) Kizárási okot jelenthet be. [a 77. § (1) bekezdés b) pontjából vezethető le]
- f) Magánindítványra üldözendő szabálysértés miatt csak a sértett kívánságára indítható meg a szabálysértési eljárás. A magánindítvány előterjesztőjének bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az eljárás alá vont személy szabálysértési felelősségre vonását kívánja, magánindítványnak kell tekinteni. [79. § (1) bekezdés]
- g) Értesítéshez való jog a tanú, a szakértő meghallgatásának, illetve a szemlének a helyéről és időpontjáról. [87. § (4) bekezdés]
- h) Költségtérítéshez való jog. A sértett és képviselőjének az ügyben felmerült indokolt készkiadása, valamint a sértett képviselőjének díja szabálysértési költség, amit az eljárás alá vont személy visel, ha vele szemben szabálysértés elkövetése miatt joghátrányt alkalmaztak. [92. § (1) bekezdés b)-c) pont, 92. § (2) bekezdés]
- i) Jog az eljárás alá vont személy felelősségét megállapító vagy az eljárást megszüntető határozat, illetve a bíróság hatályban tartó vagy megváltoztató végzésének megismeréséhez. [95. § (2) bekezdés]
- j) Panasztételi jog. A szabálysértési hatóságnak az elővezetés kivételével a kényszerintézkedés tárgyában hozott, továbbá a feljelentést elutasító, illetve a szabálysértési eljárást megszüntető, valamint a kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló kérelmet elbíráló határozatával, illetve intézkedésével szemben a sértett és képviselője panaszt tehet. [98. § (1) bekezdés]
- k) Kifogás benyújtásához való jog. Az okozott kár megtérítésére kötelezés esetén, kizárólag e rendelkezéssel szemben a sértett az érdemi határozatot hozó szabálysértési hatóságnál a határozat közlésétől számított nyolc napon belül kifogást nyújthat be. [105. § (1) bekezdés]
- l) Szabálysértési tárgyaláson való felszólalás joga. Amennyiben a bizonyítási eljárást a bíróság befejezetté nyilvánította, az eljárás alá vont személy, illetve a képviselője álláspontjának kifejtése után a sértett felszólalhat. [115. § (1) bekezdés]

A sértett kötelezettségei a szabálysértési eljárásban:

- a) A szakértő a sértettől és a tanútól felvilágosítást kérhet. A szakértő a kirendelő hatóság felhatalmazása alapján a neki át nem adott tárgyat is megtekintheti, megvizsgálhatja, abból mintát vehet. [64. § (4) bekezdés]
- b) A sértett – a műtét és a műtétnek minősülő vizsgálati eljárás kivételével – köteles alávetni magát a szakértői vizsgálatnak, illetve beavatkozásnak. [64. § (5) bekezdés]

Az áldozatok – ha meg is kapják az áldozatsegítő szolgálatról szóló tájékoztató anyagok valamelyikét – nem mindig vannak abban az állapotban, hogy azt figyelmesen el is olvassák. Előfordul, hogy laikusként nem mindig értelmezik jól, hogy melyek a szolgáltatások feltételei, vagy mit jelent az állami kárenyhítés négy részből álló feltételrendszere (szándékos, személy elleni erőszakos bűncselekmény; a testi épség, egészség súlyos károsodása; anyagi kár; rászorultság), különösen pedig azt, hogy az állami kárenyhítés megállapításához mind a négy feltételnek teljesülnie kell, nem beszélve a további speciális – a személyi hatállyal összefüggő – követelményekről.

Mindezek figyelembe vételével az ügyfél személyes körülményeihez igazodva, úgy kell az Ást.-ben szereplő támogatásokkal kapcsolatos információkat átadni, hogy azt bizonyosan megértse. Ezzel elkerülhető az alaptalan, indokolatlan kérelmek benyújtása, és az ügyfelekben sem marad elégedetlenség érzése.

2. A szabálysértés intézményrendszere

A szabálysértési hatóságok a következők:

- **általános szabálysértési hatóság:**
  - a fővárosi, megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala (a továbbiakban: járási hivatal);
- **a Szabs. tv. által a hatáskörébe utalt szabálysértések ügyében:**
  - a rendőrkapitányság,
  - az egyes feladatok ellátására létrehozott rendőri szerv,
  - a NAV vámszerve;
- **szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés miatt:**
  - a járásbíróság, kerületi bíróság (első fokon)
  - törvényszék (másodfokon).

A fentiekén túl egyes szabálysértéseknél **helyszíni bírság kiszabására jogosultak:**

- a) a rendőrség (a Szabs. tv.-ben meghatározott feltételek esetén bármely szabálysértés miatt), szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés miatt pedig csak a rendőrség szabhat ki helyszíni bírságot;
- b) a járási hivatal arra felhatalmazott ügyintézője;
- c) a NAV vámszerve;
- d) a hivatásos katasztrófavédelmi szerv arra felhatalmazott ügyintézője,
- e) a közlekedési hatóság ellenőre,
- f) a közterület-felügyelő,
- g) a természetvédelmi őr, az önkormányzati természetvédelmi őr,
- h) az erdészeti hatóság arra felhatalmazott ügyintézője,
- i) a halászati őr,
- j) a mezőőr.

Illetékességi okok:

- a) általános illetékességi ok: az **eljárás alá vont személy lakóhelye** szerinti szabálysértési hatóság;
- b) eljárást gyorsító illetékességi ok: ha a szabálysértési eljárás gyorsabb és eredményesebb lefolytatása indokolja, az eljárás alá vont személy **tartózkodási helye, munkahelye, az elkövetés helye**, továbbá a szabálysértés **felderítésének helye** szerint illetékes szabálysértési hatóság;
- c) megelőzés: ha több eljárás alá vont személy van és különböző szabálysértési hatóságok illetékességi területén laknak vagy tartózkodnak, az a szabálysértési hatóság jár el, amelyik az ügyben korábban intézkedett; ha az eljárás alá vont személy, illetve az eljárás alá vont személyek több cselekményét egy szabálysértési eljárásban bírálják el és a cselekmények elkövetésének vagy felderítésének a helye szerint több szabálysértési hatóság is illetékes.

A szabálysértési hatóság és a bíróság között felmerülő hatásköri vita esetén a bíróság határozata a döntő.

3. A szabálysértési eljárás

Az eljárás alapelvei

Az általános büntetőjogi elvek a szabálysértési eljárásban is érvényesülnek:

- a szabálysértési eljárást a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő törvény eljárási szabályai szerint kell lefolytatni;
- a szabálysértési hatóság és a bíróság az e törvényben megállapított feltételek fennállása esetén köteles a szabálysértési eljárást lefolytatni (hivatalbóli eljárás elve);
- senki sem tekinthető szabálysértés elkövetésében felelősnek mindaddig, amíg szabálysértési felelősségét a szabálysértési hatóság vagy a bíróság jogerős határozata nem állapította meg (ártatlanság vélelme);
- a szabálysértési felelősség bizonyítása a szabálysértési hatóságot terheli; senki sem kötelezhető ártatlanságának bizonyítására;
- senki sem kötelezhető arra, hogy önmagára terhelő vallomást tegyen és önmaga ellen bizonyítékot szolgáltatson (önvádra kötelezés tilalma);
- védekezéshez való jog;
- jogorvoslatihoz való jog;
- nyelvhasználat joga.

Speciális szabály, hogy a helyszíni bírság kiszabása esetén a szabálysértés elkövetésének elismerése bizonyítékként értékelendő.

Abban a kérdésben, hogy az eljárás alá vont személy követett-e el és milyen szabálysértést, a szabálysértési hatóságot és a bíróságot a büntetőeljárásban hozott határozat és az abban megállapított tényállás kivételével nem köti a más eljárásban, így különösen a polgári vagy a fegyelmi eljárásban hozott határozat és az abban megállapított tényállás.

Általános eljárási szabályok

A szabálysértési eljárás megindulásának okai:

- **feljelentés**,
- a szabálysértési hatóság vagy a bíróság **hivatali hatáskörében szerzett tudomása**,
- a helyszíni bírság kiszabására jogosult szerv vagy személy általi **észlelés**,
- magánindítványra üldözendő szabálysértés miatt **a sértett kívánságára**.

A feljelentést határozattal nyolc napon belül el kell utasítani, ha a feljelentésből vagy az előkészítő eljárás során beszerzett adatokból megállapítható, hogy

- a) a feljelentett szabálysértés nem szabálysértés,
- b) a büntethetőséget kizáró vagy eljárást megszüntető ok áll fenn,
- c) ugyanazon szabálysértés miatt szabálysértési eljárás van folyamatban,
- d) a cselekményt szabálysértési vagy büntetőeljárás, illetve közigazgatási eljárás keretében jogerősen elbírálták,
- e) elkobzás alkalmazása szükséges felelősségre vonás nélkül.

A szabálysértési eljárás ügyintézési határideje:

- szubjektív határidő: 30 nap (egyszer 30 nappal meghosszabbítható),
- objektív határidő: a cselekmény elkövetésétől számított két év.

Eljárás megszüntetési okok:

- a) a cselekmény nem szabálysértés,
- b) az eljárás adatai alapján nem állapítható meg
  - ba) szabálysértés elkövetése,
  - bb) az eljárás alá vont személy kiléte,
  - bc) az, hogy a szabálysértést az eljárás alá vont személy követte el, és az eljárás folytatásától egyik esetben sem várható eredmény,
- c) a szabálysértést nem az eljárás alá vont személy követte el,
- d) az eljárás alá vont személy meghalt,
- e) büntethetőséget kizáró ok áll fenn,

- f) a cselekményt szabálysértési vagy büntetőeljárás, illetve közigazgatási eljárás keretében jogerősen elbírálták,
- g) ugyanazon cselekmény miatt szabálysértési vagy büntetőeljárás, illetve közigazgatási eljárás van folyamatban,
- h) elévülés miatt nincs helye felelősségre vonásnak,
- i) elközbzás alkalmazása szükséges az eljárás alá vont személy felelősségre vonása nélkül.

A szabálysértés által okozott kár megtérítése

Ha az eljárás alá vont személy és a sértett a szabálysértési hatóság, illetve a bíróság előtt megállapodik a szabálysértéssel okozott kár összegében és megtérítésének módjában, vagy ha a kár összege a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján aggálytalanul megállapítható és azt az eljárás alá vont személy a szabálysértési hatóság, illetve a bíróság határozatának meghozataláig megtéríti, ez nyomatékos enyhítő körülmény.

Ha az eljárás alá vont személy a szabálysértési hatóság határozatának, illetve a bíróság első fokú határozatának meghozataláig - a közlekedési szabálysértéssel okozott kár kivételével - az okozott kárt nem térítette meg, a szabálysértési határozatban kötelezni kell annak megtérítésére. A kár értékét a szabálysértési hatóság vagy a bíróság határozza meg az eljárás adatai alapján.

Az eljárás alá vont személy a sértettel szemben követelést nem érvényesíthet és beszámítási kifogással nem élhet.

A helyszíni eljárásra vonatkozó külön szabályok

Helyszíni intézkedés során a szabálysértés elkövetését elismerő személlyel szemben helyszíni bíróság kiszabásának van helye.

A szabálysértési eljárással is büntethető szabálysértésekre (köztük a tulajdon elleni szabálysértésekre) vonatkozó szabályok

1. Előkészítő eljárás

- a feljelentést a rendőrségnél kell megtenni;
- a rendőrség a tényállás felderítése, az elkövető kilétének megállapítása, valamint a bizonyítási eszközök felkutatása és biztosítása érdekében a bírósági eljárást előkészítő eljárást folytat le;
- az előkészítő eljárást 30 (+30) napon belül be kell fejezni;
- az előkészítő eljárás befejezését követően a rendőrség az előkészítő eljárás során keletkezett iratokat, adatokat, megállapításokat tartalmazó jelentését haladéktalanul megküldi a bíróságnak;
- a rendőrség a Szabs. tv.-ben meghatározott büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok fennállása esetén megszünteti a szabálysértési eljárást.

2. A bíróság eljárása

Szabálysértési ügyekben a bíróság eljárása háromféle lehet, az alábbiak szerint.

a) meghallgatás nélküli eljárás (118-119. §)

- kizárólag iratok alapján dönt;
- ha az előkészítő eljárás iratai alapján megállapítható, hogy a tényállás tisztázott és az eljárás alá vont személy vagy a tanú, sértett, szakértő meghallgatása nem szükséges;
- a bíróság határozatban büntetést szab ki, illetve önállóan vagy büntetés mellett intézkedést alkalmaz;
- az előkészítő eljárásról készített jelentés megérkezését követő 15 napon belül;
- nincs helye, ha az eljárás alá vont személy őrizetbe vételére került sor;
- közérdekű munka és szabálysértési elzárás büntetést ilyenkor nem lehet kiszabni
- nincs helye fellebbezésnek, azonban az eljárás alá vont személy vagy képviselője annak kézhezvételétől számított nyolc napon belül kérheti tárgyalás tartását.

b) tárgyalás tartása (120-123. §)

- ha meghallgatás nélküli eljárásnak nincs helye, vagy ha egyébként tárgyalás tartását tartja szükségesnek, továbbá, ha az eljárás alá vont személy vagy képviselője tárgyalás tartását kérte;
- a szabálysértési tárgyalásra vonatkozó, a Szabs. tv.-ben meghatározott szabályok megfelelő alkalmazásával jár el;
- a bíróság tárgyaláson hozott végzésével szemben az eljárás alá vont személy és a képviselője, az előkészítő eljárást lefolytató szerv, az okozott kár megtérítésére kötelezés esetén, kizárólag e rendelkezéssel szemben a sértett is, továbbá az előkészítő eljárást lefolytató szerv a végzés közzétételétől számított nyolc napon belül halasztó hatályú fellebbezést nyújthat be;
- a törvényszék a fellebbezést annak kézhezvételétől számított harminc napon belül tanácsülésein bírálja el. Ennek során az eljárás alá vont személy terhére - az előkészítő eljárást lefolytató szerv által az eljárás alá vont személy terhére bejelentett fellebbezés hiányában - nem szabhat ki, illetve nem alkalmazhat a megfellebbezett végzésben kiszabott büntetésnél, illetve alkalmazott intézkedésnél súlyosabbat (súlyosítási tilalom);
- a törvényszék a járásbíróság végzését hatályban tartja, a súlyosítási tilalomra vonatkozó rendelkezések megtartásával megváltoztatja, vagy hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti, illetve az eljárást bíróságot új eljárásra utasítja.

c) bíróság elé állítás (124-126/A. §)

- őrizetbe vett személy esetén van helye;
- főszabályként a rendőrség végzi (kivételesen közterület-felügyelő, természetvédelmi őr, önkormányzati természetvédelmi őr, halászati őr és mezőőr is megteheti);
- célja a gyorsított bírósági eljárás lefolytatása;
- időpontjáról haladéktalanul értesíteni kell a sértettet, valamint gondoskodni kell arról, hogy a bizonyítási eszközök a tárgyaláson rendelkezésre álljanak;
- védő részvétele kötelező, ha nincs meghatalmazott, akkor a rendőrség kirendel;
- a bíróság tárgyalást tart, a rendőrség képviselője az iratokat és a tárgyi bizonyítási eszközöket a bíróságnak átadja, ezt követően a feljelentést szóban terjeszti elő;
- a bíróság a feljelentés előterjesztése után meghallgatja az eljárás alá vont személyt, szükség esetén a sértettet, illetve a tanúkat;
- a bíróság végzéssel megszünteti a szabálysértési eljárást, vagy megállapítja az eljárás alá vont személy bűnösségét és büntetést szab ki, illetve intézkedést alkalmaz, rendelkezik a szabálysértési költség viseléséről és - ha annak feltételei fennállnak - az eljárás alá vont személyt a szabálysértéssel okozott kár megtérítésére kötelezi;
- fellebbezési jog van.

Workshop 1.

Kárenyhítési esetek tapasztalatai és gyakorlati problémái

- tényállás felderítésének „mélysége”
- temetési költség összegének meghatározása
- támogató és döntő hatóság együttműködése
- határon átnyúló esetek

Workshop 2.

Gyermekvédelmi jelzőrendszer működésének gyakorlati problémái

- milyen esetekben szükséges a jelzés megtétele?
- visszajelzések, együttműködés

Emberkereskedelem áldozatainak speciális helyzete hazai és külföldi példák alapján

- emberkereskedelem áldozatainak felismerése, azonosítása
- az áldozat-irányítás rendszere, nehézségei

Workshop 3.

Pszichológiai segítségnyújtás, különösen a családon belüli erőszak áldozatai esetében

- a pszichológiai segítségre szoruló áldozat felismerése, bevonása
- a pszichológiai segítségnyújtásra való motiválás lehetőségei
- a krízisben lévő áldozattal való kommunikáció speciális kihívásai